

PŘEŽÍT NAVZDORY OKOLNOSTEM

Uri Orlev se u nás stal známým především díky knize *Ostrov v Ptačí ulici*, s níž jako první Izraelec získal prestižní mezinárodní cenu Hanse Christiana Andersena. I další Orlevova práce, kterou je vyslechnutý a převyprávěný autentický příběh Jorama Friedmana nazvaný podle jedné epizodní příhody *Běž, chlapče, běž...*, nezůstala čtenářskou veřejností rozhodně nepovšimnuta. Jednak získala italskou cenu za nejlepší knihu pro dětské čtenáře od dvanácti let a nadto podle jejího námětu vznikl i stejnojmenný celovečerní film.

V čem spočívá síla nabízeného příběhu? Především v autenticitě. A také v ničím nepřikrašlované syrovosti života, která zasáhne obyčejného kluka. Je to příběh nejenom o křehkém dětském světě, který je násilně vytržený z bezpečí milující rodiny, nýbrž o lidském životě drceného válečnými událostmi.

Vyprávění, ne nepodobné deníkovým záznamům, před námi otevírá nečekané situace, s nimiž se musí vyrovnávat malý židovský chlapec, jehož rodina je zasažena válkou. Ostatně právě očima opuštěného chlapce, který se ztratí v ghettu mamince, a vzápětí nachází náhradní rodinu v partě stejně osamělých chlapců, nahlížíme do polských a někdy i německých domácností i jednotlivých lidských duší. Společně se Srulikem poodhalujeme podstatu motivů těch, kteří mu právě pomáhají, nebo škodí. A přesto mnohé lidské skutky zůstanou nevysvětleny a zahaleny tajemstvím.

Přestože na stránkách knížky doprovázíme dětského hrdinu, lze jeho příběh nahlížet jako na svého druhu hrdinský epos, který popisuje odvěký zápas o přežití v hraničních situacích. Epos vykreslující onu pověstnou tenkou hranici mezi dobrem a zlem, mezi životem a smrtí, kdy o dalším osudu rozhodují věci víceméně nepochopitelné a lidskou vůli často neovlivnitelné.

Ještě jedna skutečnost je na příběhu pozoruhodná – zcela bourá obvyklé předsudky o tom, kdo stojí na té správné či špatné straně – a ukazuje, že dobří i zlí lidé jsou v každém národě, jsou mezi konstruktéry a vykonavateli zla, mezi oběťmi i mezi přihlížejícími.

Uri Orlev, *Běž, chlapče, běž*, překlad Lenka Bukovská, formát A5, 154 strany, pevná vazba, vydal Práh, Praha 2014.

Petr Plaňanský